

STORTINGET

Innst. 389 S

(2018–2019)

Innstilling til Stortinget
fra transport- og kommunikasjonskomiteen

Dokument 8:131 S (2018–2019)

Innstilling fra transport- og kommunikasjonskomiteen om Representantforslag fra stortingsrepresentantene Bengt Fasteraune, Siv Mossleth, Heidi Greni og Willfred Nordlund om et statlig vedlikeholdsprogram for fylkesveinettet

Til Stortinget

Bakgrunn

I dokumentet fremmes følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen utarbeide et program for å redusere vedlikeholdsetterslepet på fylkesveiene. Programmet skal skissere en opptrappingsplan for fylkesveivedlikehold med forslag til finansieringsmodeller og organisering som skal gi økt vedlikehold og etterslepsreduksjon på fylkesveinettet.»

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Øystein Langholm Hansen, Kirsti Leirtrø, Sverre Myrli og Ingalill Olsen, fra Høyre, Solveig Sundbø Abrahamsen, Nils Aage Jegstad, lederen Helge Orten og Elizabeth Åsjord Sire, fra Fremskrittspartiet, Tor André Johnsen, Dagfinn Henrik Olsen og Morten Stordalen, fra Senterpartiet, Bengt Fasteraune og Siv Mossleth, fra Sosialistisk Venstreparti, Arne Nævra, og fra Venstre, Jon Gunnes, viser til at stortingsrepresentantene Bengt Fasteraune, Siv Mossleth, Heidi

Greni og Willfred Nordlund 10. april 2019 fremmet forslag om at Stortinget skal be regjeringen om å utarbeide et program for å redusere vedlikeholdsetterslepet på fylkesveiene. Programmet skal skissere en opptrappingsplan for fylkesveivedlikehold med forslag til finansieringsmodeller og organisering som skal gi økt vedlikehold og etterslepsreduksjon på fylkesveinettet.

Komiteen viser til at Senterpartiet fremmet et likelydende forslag 30. januar 2018 i Dokument 8:119 S (2017–2018). I behandlingen av denne saken fattet Stortinget to vedtak hvor Stortinget ba regjeringen utrede en påskjønnsordning i forbindelse med rulleringen av Nasjonal transportplan, der fylkeskommunen etter en forpliktende plan kan søke om medfinansiering fra staten etter gitte kriterier. Videre ba Stortinget regjeringen også i forbindelse med rulleringen av Nasjonal transportplan om å kartlegge hvilke strekninger på fylkesveiene og riksveiene som er de viktigste eksportveiene, og i denne forbindelse vurdere hvordan viktige eksportveier bedre kan rustes opp til å dekke næringslivets behov.

Komiteen har merket seg at statsrådets bestilling av fremtidsbildet i forbindelse med rulleringen av Nasjonal transportplan til sine underliggende etater har omtalt Stortingets vedtak til Dokument 8:119 S (2017–2018).

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet og Venstre, viser til statsrådets svarbrev av 9. mai 2019, hvor det understrekes at vedlikehold av fylkesveier er et fylkeskommunalt ansvar. Flertallet er enige med statsråden i at det derfor bør være en fylkeskommunal oppgave å prioritere midler til vedlikehold av fylkesvei, innenfor egne budsjetterrammer.

Flertallet vil i den forbindelse vise til at siden regjeringen Solberg tiltrådte i 2013, har bevilgningene til opprustning av fylkesveier blitt økt betraktelig gjennom en styrking av det årlige rammetilskuddet til fylkeskommune for fornying og opprustning av fylkesveinettet. Da Senterpartiet satt i regjering, var denne summen på 500 mill. kroner. Regjeringen Solberg har prioritert å øke denne posten i alle sine budsjetter, som har ført til at denne posten er økt til nesten 1,5 mrd. i budsjettet for 2019.

Flertallet viser til forvaltningsreformen som ble gjennomført da Senterpartiet satt i regjering i 2010. Denne reformen medførte at ansvaret og styringen for 17 000 km riksvei og flere ferjesamband ble overført fra staten til fylkene. Dette var veistrekninger med et betydelig vedlikeholdsetterslep, og reformen ble gjennomført uten at fylkene fikk tilstrekkelig økte ressurser til å ivareta disse.

Flertallet ser frem til at regjeringen kommer tilbake til Stortinget i forbindelse med rulleringen av Nasjonal transportplan om hvordan vi ytterligere kan styrke satsingen på opprustningen av fylkesveinettet.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til at fylkeskommunene har ansvar for cirka 44 000 km vei. Fylkene har vist seg å være gode veieiere etter at de overtok store deler av det statlige veinettet. Fylkene har innenfor sine rammer prioritert veibygging og vedlikehold høyt. Mye av veinettet som fylkene overtok, var i dårlig stand, med stort vedlikeholdsetterslep. Disse medlemmer viser til at fylkesveiene over år har fått et så omfattende vedlikeholdsetterslep at det er vanskelig å se for seg at det kan utbedres tilstrekkelig uten et større statlig bidrag. Disse medlemmer viser til rapporten Trafikksikkerhetsutviklingen 2017, der det står at risikoen for å bli drept eller hardt skadd på fylkesveinettet er 67 pst. større enn på riksveinettet. Disse medlemmer viser til at Tunnelsikkerhetsdirektivet (2004/54/EC), som ble innført for fylkesveinettet i 2014, også har bidratt til at fylkeskommunene sine utgifter til fylkesveinettet har økt.

På denne bakgrunn fremmer disse medlemmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen utarbeide et program for å redusere vedlikeholdsetterslepet på fylkesveiene. Programmet skal skissere en opptrappingsplan for fylkesveivedlikehold med forslag til finansieringsmodeller og organisering som skal gi økt vedlikehold og etterslepsreduksjon på fylkesveinettet.»

Disse medlemmer viser til kommuneproposisjonen for 2020, som ble lagt fram 14. mai 2019, hvor regjeringen varsler en maksimal realvekst på 100 mill. kroner, og i verste fall en reell reduksjon i fylkeskommunenes inntekter på 200 mill. kroner. Videre viser disse medlemmer til flere utredninger hvor det er beregnet at forfallet på fylkesveinettet øker med 3 mrd. kroner hvert år, og det totale behovet for utbedring er kostnadsestimert til mellom 70 og 90 mrd. kroner.

Forslag fra mindretall

Forslag fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti:

Forslag 1

Stortinget ber regjeringen utarbeide et program for å redusere vedlikeholdsetterslepet på fylkesveiene. Programmet skal skissere en opptrappingsplan for fylkesveivedlikehold med forslag til finansieringsmodeller og organisering som skal gi økt vedlikehold og etterslepsreduksjon på fylkesveinettet.

Komiteens tilråding

Komiteens tilråding fremmes av komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet og Venstre.

Komiteen viser til representantforslaget og sine merknader, og rår Stortinget til å gjøre følgende

vedtak:

Dokument 8:131 S (2018–2019) – Representantforslag fra stortingsrepresentantene Bengt Fasteraune, Siv Mossleth, Heidi Greni og Willfred Nordlund om et statlig vedlikeholdsprogram for fylkesveinettet – vedtas ikke.

Oslo, i transport- og kommunikasjonskomiteen, den 4. juni 2019

Helge Orten

leder

Morten Stordalen

ordfører

Vedlegg**Brev fra Samferdselsdepartementet v/statsråd Jon Georg Dale til transport- og kommunikasjons_-komiteen, datert 9. mai 2019****Representantforslag 131 S (2018-2019) fra stortingsrepresentantene Bengt Fasteraune, Siv Mossleth, Heidi Greni og Wilfred Nordlund om et statlig vedlikeholdsprogram for fylkesveinet**

Eg viser til brev av 29. april 2019 med representantforslag frå stortingsrepresentantane Bengt Fasteraune, Siv Mosslet, Heidi Greni og Wilfred Nordlund om eit statleg vedlikeholdsprogram for fylkesvegnettet.

Framlegget går ut på å etablere eit eige program for å redusere vedlikeholdsetterslepet på fylkesveg, med ei tilskottsordning der staten løyver egne midlar til formålet.

Vedlikehold av fylkesvegar er eit fylkeskommunalt ansvar. Det bør derfor vera ei fylkeskommunal oppgåve å prioritere midlar til vedlikehold av fylkesveg, innanfor egne budsjettammer. Det legg denne regjeringa til grunn, slik den raudgrøne regjeringa gjorde det. Regjeringa legg òg til grunn at rammefinansiering skal vera hovudmodellen for finansiering av kommunesektoren. Dette gjev rom for lokalt tilpassa løysingar og slik sett den mest treffsikre ressursbruken. Rammefinansiering er også mindre administrativt krevjande både for staten og for det lokale nivået. Innføring av ei tilskottsordning i tråd med forslaget frå forslagsstillarane vil framstå som ei statleg overstyring av fylkeskommunane sitt folkevalde budsjettansvar. Det har vore brei politisk semje om rammefinansiering som hovudmodell dei siste tiåra, og prinsippet er drøfta i mellom anna Meld. St. 12 (2011–2012) *Stat og kommune – styring og samspel* (jf. Innst. 270 S (2011–2012)) og i dei årlege kommuneproposisjonane.

I nasjonal transportplan for perioden 2014 – 2023 rådde regjeringa Stoltenberg II til å styrkje rammetilskottet, slik at fylkeskommunane kunne fornya og rusta opp fylkesvegnettet. Ramma for dette vart sett til 10 mrd. kr for 10-årsperioden, som ein del av dei frie midlane til fylkeskommunane. Midlane skulle fordelast etter særskilte kriterium, basert på vedlikeholdsetterslep i den enkelte fylkeskommune. 2,75 mrd. kr skulle etter framlegget i nasjonal transportplan brukast til formålet i første fireårsperiode. I tråd med dette gjorde regjeringa Stoltenberg II framlegg om å setja av 500 mill. kr til fordeling i statsbudsjettet for 2014.

Solberg-regjeringa delte vurderinga av at det var behov for midlar til å fornya og å rusta opp fylkesvegane. I sitt tilleggsframlegg til statsbudsjettet for 2014 auka Solberg-regjeringa summen til særskilt fordeling for 2014 frå 500 mill. kr til 780 mill. kr. Den årlege summen til fordeling til dette formålet auka årleg i fireårsperioden. For

fireårsperioden 2014 – 2017 er det løyvt om lag 4 294 mill. kr (nominelt) til fordeling til formålet. Det er vesentleg meir enn målsetjinga i nasjonal transportplan om 2 750 mill. kr.

Forslagsstillarane viser til framlegg i grunnlagsdokumentet til Nasjonal transportplan for 2018–2029. Der vart det rådd til å vurdere eit eige program for fornying av fylkesvegar. I grunnlagsdokumentet låg det ikkje inne midlar til fordeling gjennom inntektssystemet til fylkeskommunane, i tråd med det som var tilfelle for perioden 2014–2017. Regjeringa har på si side vald å halda fram med å styrkje rammetilskottet til fylkeskommunane til fornying og opprusting av fylkesvegnettet. Ramma for dette er sett til 15,6 mrd. kr for planperioden 2018–2029. I budsjettet for 2019 er det fordelt 1 493 mill. kr til formålet innanfor rammetilskottet til fylkeskommunane.

Det går fram av den politiske plattformen for regjeringa at regjeringa vil halda fram med å redusere vedlikeholdsetterslepet i vegsektoren. Vidare vil regjeringa vurdere i komande nasjonal transportplan (NTP) korleis staten kan medverka til at vegar med mykje tungbilar og eksport kan rustast opp på best mogeleg måte.

I tillegg til punktet i regjeringsplattformen har Stortinget fatta to oppmodingsvedtak om fylkesvegnettet (Dok 8: 119 S (2017–2018):

Vedtak nr. 680. Stortinget ber regjeringa om å utgreie ei påskjønningsordning i samband med rullering av Nasjonal transportplan, der fylkeskommunane etter ein forpliktande plan kan søkje om medfinansiering frå staten etter gitte kriterium.

Vedtak nr. 681. Stortinget ber regjeringa i samband med rullering av Nasjonal transportplan å kartleggje kva strekningar av fylkesvegane og riksvegane som er dei viktigaste eksportvegane, og i denne forbindelse vurdere korleis viktige eksportvegar betre kan opprustast til å dekkje næringslivet sitt behov.

I samband med arbeidet med rullering av neste nasjonale transportplan har eg no lagt opp til ei grundig involvering av regionale styresmakter. Dette er fordi eg meiner vi må klara å sjå heile transportssystemet i ein samanheng på tvers av forvaltningsnivåa. Eg vil i denne samanhengen også arbeida vidare med dei oppmodningsvedtaka Stortinget har fatta.

